

KOMINÍČEK A KOROUHVIČKY

*Komedie, tragédie, muzikál a filmový balet
(Treatment, 2. verze, říjen – listopad 1970)*

Vojtěch Jasný

I. Láska a zklamání

Toto je příběh mladého muže, který netušil, jaké síly v něm dřímou. Pracoval jako kominík, vymetal velkými štětkami komíny na střechách domů a také čistil kamna, aby si přivydělal. Žil skrovně se svou matkou.

Jednoho rána se však všechno změnilo. Foukal silný vítr a byl zamračený podzimní den.

Kominíček jel do práce tramvají a tehdy poprvé spatřil Dívku v Bílém a od té chvíle myslel jen na ni.

Ale než se stačil protlačit přečpanou tramvají k východu, zmizela mu v davu. Marně za ní běžel, nenašel ji. Jen sazemi pár lidí umazal.

Smutný vystoupil na střechy města, aby začal svou práci a vymetal ČERNÉ saze, které létají ve větru. A přitom spatřil něco velice zajímavého. Bylo to ještě brzo ráno. Na velké ploše střechy, kde pracoval, bylo hodně komínů a na nich plno větrných korouhviček. Najednou se tu jako na hřišti začali objevovat lidé s podivnými větrníčky, točícími se ve větru, jak je známe co hračky pro děti prodávané na poutích.

Lidičkové s korouhvičkami, vrtulkami a větrnými kohouty. Jejich počínání bylo podivné. Každý, ať muž či žena, nastavil svoji korouhvičku do větru, zachytil jeho směr a v tom směru pak konal podivnou gymnastiku, až balet, připomínající stará čínská dechová cvičení. Byl to vlastně jakýsi tanec.

Ale zřejmě musel mít jakýsi účel. Korouhvičkové, řekněme jim tak, kteří ten tanec ve větru provozovali, byli oblečení v barvách střech, aby se od prostředí příliš nelišili.

Vikýřem vykročil na střechu postarší muž s bíbrem a v každé ruce nesl spoustu korouhviček. Nově příchozí korouhvičkové si je brali a rozcvičovali se ve větru. Zřejmě tu měl ten vousáč funkci jakéhosi zřízence. Řekněme mu Muž s křídly.

ČERNÝ
kominík

ŠEDÉ barvy
podzimu
PESTRÉ listí
stromů

Dívka v BÍLÉM
ČERNOŠEDÝ
dav

Hudba
k chytání větru

Oblečení
korouhvičků:
ŠEDÁ,
HNĚDÁ,
ČERNÁ

BÍLÁ
ŠARLACHOVÁ

Muž s křídly si všimnul Kominíčka a zeptal se ho, je-li tu poprvé a zda chce také chytat vítr. Kominíček mu ukázal své kominické nářadí. Muž s křídly kývnul a vysvětlil mu podivné počínání těch lidiček.

Chytají vítr, který vane z nejmocnějších míst. Chytí se vždy toho nejmocnějšího, když třeba největší potentát kýchne, a jeho větru se pak drží, dokud nezafouká jiný a ještě silnější vítr. Tak se potom nenarazí. Jinak to zřejmě nejde v tak proměnlivém politickém klimatu tohoto státu.

Kominíček mu se zájmem naslouchal, když tu spatřil vcházeti na střechu Dívku v Bílém. Doprovázela muže s velkou šálou kardinálské, šarlachové barvy.

Ten muž byl soudruh Korouhvička a ona byla jeho sekretářkou. Kominíček z ní nemohl oči spustit. Měl oči jen pro ni a ani neslyšel, co mu Muž s křídly povídal. Jeho hovor mu zněl jako hlas přes vodu. Muž s křídly pravil, že ten se šarlachovou šálou je Korouhvička a vrchní kápo nad všemi korouhvičky, co chytají vítr.

Když Korouhvička uviděl ČERNÉHO kominíčka, vykázal jej ze střechy a povelom zahájil cvičení lidí chytajících vítr.

Muž s křídly pozval k sobě Kominíčka a zavedl ho světlíkem do své mansardy v podkroví, kde se Kominíčkově objevil svět ještě podivnější. Na stěnách visely nákresy lidí s připevněnými křídly, výpočty a tvary křídel a potom křídla samotná, zažloutlé výstřižky ze starých časopisů, vlastní malby Muže s křídly v několika barvách: ORANŽOVÉ, ŠEDÉ, ČERNÉ, ČERVENÉ A ŽLUTÉ.

To všechno shromažďoval Muž s křídly zřejmě po celý život. Vyprávěl o své touze a vynálezu spočívajícím ve svalomotorovém létání. Visel tu také portrét Leonarda da Vinci i obraz Ikara a nechyběl ani Ježíš Kristus, když se po ukřižování vznesl do nebe. Byla to kopie staré jugoslávské ikony.

Muž s křídly pravil, že to kdysi začali Daidalos s Íkarem, potom se tím zabýval mimo jiné také Leonardo da Vinci, Francouz Glanville někdy kolem 1644, po něm Borellius, také Čech Kadeřávek do toho fušoval v minulém století, nakonec Němec Lilienthal. Moderní aerodynamické výzkumy ukázaly, že větší zvířata, například kůň, létat svalomotoricky nemohou, o lvu to není tak jasné, ale pes může, opičák ještě lépe. Člověk sice jen taktak, ale přece jen! A to je právě ono, co ho tak dráždí.

ČERNÝ ochočený havran sedl pošetilemu vynálezci na rameno. Muž s křídly změřil Kominíčka pronikavým pohledem od hlavy až k patě a prohlásil, že by mohl výtečně svalomotorově létat. On sám se vznesl, ale žel jen dvě, tři pídě, nic víc. Potom vybral Muž s křídly jedna křídla a začal je připevňovat Kominíčkově na paže a záda. Kominíček právě hleděl světlíkem na střechu, kde cvičila ladnými i když ledabylymi pohyby Dívka v BÍLÉM.

ČERNÁ a BÍLÁ

Když si všimla jeho pohledu, usmála se na něj a Kominíček byl štěstím celý bez sebe, takže si ani nevšiml pořádně, že mu byla připevněna křídla. Zamával jimi a vznesl se až ke stropu. A už se hrnul otevřeným světlíkem ven, jako mladý pes, který dlouho nebyl venku.

Muž s křídly se ho snažil zadržet za šos, ale kdepak! Už byl Kominíček i s křídly venku a za chvíli mu zmizel z dohledu.

Muž s křídly si stoupl na židli a vystrčil hlavu vikýřem. Nejdříve zavřel oči a ještě si zacpal uši. Když oči znovu otevřel, uviděl zázrak: ČERNÝ Kominíček se vznášel nad střechou a lítal nad Dívkou v Bílém.

Lidé na ulici a na náměstí se začali sbíhat a hleděli na létající ČERNÉ zjevení.

Muž, který se právě chystal na půdě oběsit, věšení nechal, sundal si oprátku z krku a začal se křížovat a modlit.

Varhaník běžel do kostela a spustil na kůru andělský chorál.

A Kominíček, vznášející se nad korouhvičkami a Dívkou v Bílém, se dal do zpěvu.

Dívka v Bílém jeho zpěv opětovala.

Varhaník jim k tomu hrál na varhany.

Tak vznikla velká láska.

Kominíček a Dívka v Bílém prožívali krásné chvíle, když padal BÍLÝ sníh.

Vodili se za ruce, splývali spolu v tanci.

Až se vzali a byla velká svatba.

BÍLÁ nevěsta a ČERNÝ ženich a ČERNÍ kominíci stáli špalírem u staré radnice a sborem pěli o štěstí.

Potom Dívka v Bílém rozhodla, že čarovných schopností jejího muže musí být využito nejen pro jejich lásku, ale i pro slávu a peníze. Za tím vším stál organizačně Korouhvička a za ním zase ŠEDĚ oblečený muž s brýlemi a břískem, Byros, člověk všemi mastmi mazaný. V neděli měl Kominíček vzlétnout před početnými davy, vládními potentáty, televizí, fotoreportéry, filmaři a novináři.

Rozepjal křídla filmován ze všech stran. Dívka v Bílém mu fandila, držela oba palce před fotografy a pózovala s ústy pootevřenými vzrušením.

Kominíček se rozběhnul, ale zastavil se na kraji střechy a vrátil se. Davy zašuměly. Potom teprve se odvážil, povzbuzován Dívkou v Bílém, ke skoku. Všichni čekali, jak se vznese, ale místo toho spadl

ČERNÁ a BÍLÁ

Varhanní
koncert

Zpěv Kominíčka

Zpěv Dívky
v Bílém

BÍLÁ a ČERNÁ
v pohybu

BÍLÁ

ČERNÁ
Sborový zpěv
Kominíci by
mohli zpívat:
Nad městem
letěla kráva, na
střeše cvrlikal
slon, koza je
prekrásné
zvíře, slepička
snesla citron...

BÉŽOVÝ Fešák

jako hruška. Padal z pavlače na pavlač, kde hospodyňky sušily prádlo, zachytával se prostěradel, spodního prádla, nočních košil, šňůr na prádlo, až dopadl do necek plných vody. Žuchnulo to, křídla se už dávno zlomila a bylo po létání i slávě. Kominíček lezl z necek a sundával ze sebe části mokrého prádla.

A bylo nejen po slávě, ale i lásce.

Kominíček vymetající komíny a věčně od sazí časem omrzel Dívku v Bílém. Našla si Fešáka, který se odíval BÉŽOVĚ.

Ale Kominíček nic netušil a stále Dívku v Bílém miloval. A také netušil, kolik ještě vzestupů a pádů bude mu zažít. Jen Muž s křídly vídal ze střech její zálety, ale neříkal nic.

Až jednou, když Kominíček přiběhl vesele vymetat komíny, rozhodl se Muž s křídly, že mu řekne celou pravdu. Právě chtěl vyzkoušet nově zkonstruovaná křídla a havran mu krákorál na rameně, když znovu spatřil dole v parku Dívku v Bílém s Fešákem.

Muž s křídly se zeptal havrana:

„Dnes je smutný. Řekneme mu to?“

Ale havran neodpovídá.

Muž s křídly přistoupí pomalu ke Kominíčkovu.

„Chceš pravdu?“

Kominíček přikývne, i když neví, oč se jedná.

„A chceš také štěstí?“

Kominíček opět kývne.

Muž s křídly vyřkne dilema:

„A chceš pravdu nebo štěstí?“

Kominíček vytáhne udiveně koště z komína:

„Samozřejmě, že oboje.“

Muž s křídly se podrbe za křídlem:

„Obé nejde. Rozhodni se pro jedno.“

A Kominíček se rozhodnul:

„Pak radši pravdu.“

Muž s křídly:

„Opravdu?“

Kominíček kývne.

Tak ho tedy Muž s křídly vezme smutně za rameno a vede na okraj střechy. Stojí tu oba nad propastí.

„Dívej se, hled!“ – ukáže dolů.

Kominíček hledí, ale nic nevidí.

Vidí krásu města, hrající si děti, milence, život. Svou ženu s Fešákem považuje také za nějaké milence. Pohlédne na Muže s křídly a praví:

„Co má být?“

Muž s křídly:

„Dobře se dívej! Co vidíš?“

Kominíček:

„Dětičky, milence, život je krásný.“

Muž s křídly:

„To bych netvrdil – bejt na tvým místě. Lidi nejsou zrovna moc hodní. – Jen se podívej!“

A tu Muž s křídly ukázal rukou prudce dolů a tam Kominíček konečně spatřil svou ženu, která v opuštěné zahradě bývalého kláštera právě prožívala svoji další milostnou scénu.

Bylo to, jako by někdo neviditelný praštil Kominíčka palicí po hlavě. Až se mu před očima zajiskřilo, ale když jiskry zmizely, stejně neviděl nic jiného, než nevěru své ženy.

Bez rozmyšlení se vrhnul dolů, aby skončil se vším. Ale Muž s křídly jej zadržel a tím mu zachránil život. Kominíček prudce mrštil koštětem dolů. To padalo, odrazilo se od země.

Muž s křídly pevně držel Kominíčka a pravil:

„Tak vidíš, troubo. Hele, tady máš křídla, ty osle dobrý, udělej to pro mě. Udělej něco pro můj vynález a leť.“

Kominíček se vzpamatoval. Žena dole odběhla od Fešáka a viděla, jak si Kominíček připíná křídla. Volala:

„Kominíčku, neskákej, prosím! Zabiješ se!“

Dole se shlukovali lidé. Všichni hleděli nahoru. Kominíček nastavil ruce k letu a starý vynálezce a pošetilec mu připevnil křídla. Diváků přibývalo. Když byla křídla připevněna, Kominíček jimi prudce zamával. Vypadal jako démon. Už to nebyl ten naivní hoch. Žena dole šílěla. A Kominíček skočil. Ale nebyl to volný pád. Byl to let!

Muž s křídly chtěl volat, ale slzy dojetí mu vzaly řeč. A opravdu, Kominíček letěl, až se lidem tajil dech. I jeho ženě. Zástupy hleděly. Tramvaje zůstaly stát, auta začala brzdit. Provoz váznul, všichni hleděli k nebi, kde mezi věžemi a komíny letěl Kominíček s křídly.

Letěl a kroužil, vlastně tančil, jako by se osvobodil.

A potom se spustil dolů. Nalétával na svou ženu. Ta s úlekem odskočila, ale on proletěl kolem ní a letěl dál. Dívka v Bílém se za ním rozběhla, volala:

„Kominíčku, Kominíčku, neopouštěj mě! Už budu tvoje, jenom tvoje!“

Pokusila se zpívat, aby ho přivolala.

Ale marně. Kominíček se vzdaloval. Už se ani neohlédl. Jako by byl v jiném světě a cítil už docela něco jiného. Dívka v Bílém za ním běžela a zpívala, až byla na konci svých sil, padla na zem a plakala. Zvedla tvář k nebi a hleděla za Kominíčkem, který překročil zákony přitažlivosti zemské a stal se už definitivně lidským ptákem.

Do ulic vyjel zpravodajský film, televize, reportéři, rozhlas. Také matka Kulička hledí k nebi a šeptá si něco pro sebe užasle. A reportéři fotografují a kameramani filmují, protože to tu ještě nebylo, aby někdo létal vlastní silou.

Zpěv Dívky
v Bílém

Na střeše u Muže s křídly se tísní reportéři všeho druhu, fotografují a strkají mu pod nos mikrofon, chtějí interview.

„Jak je možné, že letí?“ – ptají se.

Ale Muž s křídly není schopen ani slova, slzí a nabírá moldánky jako malý kluk.

Korouhvičkové se k němu tlačí, odhazují korouhvičky. A řítí se sem také pan Korouhvička, prodere se davem a žadoní:

„Vzácný muži, vyrobte mi také křídla. Jen jedna křídla! Jen od vás. Také bych chtěl létat. Také chci být slavný!“

Ostatní korouhvičkové volají:

„Dejte nám křídla! Dejte nám křídla! My taky! My taky!“

Avšak Muž s křídly praví:

„Nelze dát křídla tomu, kdo je nemá.“

Ale oni to nechápou.

A Kominíček letí nad městem, jako létají ptáci. Muž s křídly na střeše domu a matka Kulička v okně továrny vidí, kterak nějaký obrovský vítr a velký mrak odnášejí Kominíčka stále výš. Vidí to také Dívka v Bílém a je tím otřesena, ale také silný vítr s ní třese. Muž s křídly se vzpamatoval a chystá se promluvit. Fotoaparáty, mikrofony a kamery se na něj zaměřily. Ale on nepromluví a odběhne do světlíku.

Když se objevil na střeše znovu, byl okřídlen. Všichni strnuli. Najednou bylo strašné ticho, jen vítr kvílel. Muž s křídly odešel na okraj střechy. Rozepjal křídla a pak skočil. Zmizel. Ozvaly se výkřiky slabých žen. Ale za chvíli se Muž s křídly objevil a letěl jakýmsi hupkavým letem. Ba dokonce stoupal. Velký mrak se k němu přiblížil, jako by mu šel na pomoc. Začal se točit a měnil barvy spektra, až se proměnil v jakési Boží oko, zabalil a pohltit Muže s křídly a unášel ho za Kominíčkem.

Muž s křídly začal zpívat o tom, že už zná tajemství letu vlastní silou.

Ale jeho hlas odnášel vítr, a zpěv Muže s křídly dozníval se zpěvem Dívky v Bílém, kterou se Fešák snažil těšit také zpěvem.

A Kominíček? Ten byl už úplně sám, odloučen od všech. Spektrální mračno kolem něj vytvořilo kouli, ve které seděl jako kosmonaut v kabině vzdušného korábu. Koule se otáčela stále rychleji, až se pohybem proměnila v rozmazaný kotouč. A ten mizel v naprostém neznámu...

Zpěv Muže
s křídly

Trojzpěv: Muž
s křídly, Dívka
v Bílém a Fešák

II. Let do minulosti, Apokalypsa

Jak známo, všechno, co se kdy na téhle zemi stalo, odletělo jako odraz do vesmíru a někde se tam vlní a vibruje. Takže se ví o nás všechno, jen by bylo zapotřebí superdokonalých zařízení, která by to z kosmu přenášela k nám na televizní obrazovky.

Tak bychom mohli vidět minulost naprosto autenticky, třeba části života Napoleonova, Stalinova či Alexandra Velikého. Ale zatím to není možné nám, ale oko BOŽÍ jistě všechno vidí.

Co však zatím není možné nám, mohli poznat alespoň dva smrtelníci, Kominíček a Muž s křídly, nesení velikýma Božíma očima. Potkali se v neznámém prostoru a letěli zabalení jako v kapsli astronautově a bylo jim poznati leccos z minulosti světa i sebe.

(Dalo by se to přirovnat k vyvolávání duchů na spiritistické seanci, kdy se dá v otázkách skákat z dávné minulosti do nejmodernější přítomnosti nebo budoucnosti.)

A protože to bylo velmi rychlé a převládala hrůza i krev, byla to spíše Apokalypsa.

V té Apokalypse viděli hodně krve.

Pro inspiraci se podíváme do historie a encyklopedie lidstva, do historie malířství.

Vražda mladého presidenta a jeho bratra v demokracii.

Politické absurdní procesy v zemích socialismu.

Vraždy v zemích, kde vládou pouze generálové.

Svržení ministra zahraničí malé země z pátého patra paláce.

Stalin, Hitler a válka.

Císařové a války.

Napoleon a jeho doba.

Revoluce různých dob.

Popravy na guillotině.

Všechny finesy vraždění v královských rodinách, což je také Shakespeare a jeho dílo.

Pády tyranů, potom jejich sláva (letíme nazpět), až nakonec čas, kdy byl tyran ještě růžovoučkým pacholátkem.

Nesmí chybět Leonardo da Vinci a jeho vynálezy sahající hluboko až za naši dobu.

Ani Ježíš Kristus a po něm výjevy z Bible.

Naši vzduchoplavci potkají také Daidala a Ikara.

(Viz Ovidius, Metamorphoses VIII., verš 183–235, Daidalos a Íkaros.)

A nebudou chybět ani další potřebné výjevy z Mytologie.

Ale nakonec byli oba živí smrtelníci rádi, když je Boží oči na chvíli vypustily na obláčky a dopadli rovnou do vozu Faethónovi, který je povoził v kočáře taženém ohnivými koni.

(Technicky: kočár a koně snímat přes oheň před kamerou.)

A potom se zase objevily Boží oči hrající všemi barvami a vzaly je a letěli do nějaké jiné dimenze, kde byly bytosti co barevné skvrny, pohybující se blaženě na hudbu sfér.

Možná to byly zde dočasně deponované duše zemřelých.

A potom se zase letělo do jiného světa nebo dimeze, kde žily nebo lépe existovaly malé bytostičky, jako vodníčkové.

BAREVNÉ
SPECTRUM

BARVA KRVE

BARVA OHNĚ

VŠECHNY
BAREVNÉ
ODSTÍNY

BRČÁLOVĚ
ZELENÁ

(Dali by se udělat jednoduše: gumové oblečky nebo z plastiku obléknout dětem, psíkům a opičkám.)

A potom strašně rychlý pohyb a letělo se do budoucnosti, ale když se začaly objevovat děti rozené v kyvetách, atomové rakety a jejich výbuchy, doprovázené řečmi řečníků o míru – rusky, anglicky, čínsky, arabsky, francouzsky, hebrejsky..., ale ti řečníci jsou už roboti, kybernetické stroje – tehdy si oba vzduchoplavci zacpali oči a volali, že chtějí domů!

A tak je Boží oči vypustily nad malou planétkou jménem Země, zrovna v místech, kde už byl vzduch a kde se kdysi narodili. Tak mohli letět dolů klouzavým letem.

III. Návrat na pevnou zem

Když se vrátili do hlavního města své země a kroužili nad ním, mysleli, že způsobí rozruch. Ale nic takového.

Bylo zamračeno, že ani nikoho nenapadlo se podívat k nebi. Lidé měli jiné starosti než se dívat Pánubohu do oken a lelkovat. Naopak, věšeli hlavy, stáli ve frontách před obchody, všude byl prach a šed.

Lidé byli neustále otravováni soustavnými politickými řečmi z populárních tlapačů a také výfuky smradlavých nákladňáků a vojenských aut.

A tak přistáli ti dva velcí letci vlastní silou mezi sochami svatých a andělů na starobylém mostě a ze žalu a také ze zklamání, ale také z radosti, že jsou zase doma, začali střídavě plakat i smát se. Muž s křídly sejmul klobouk z hlavy, aby si utřel zpoceně čelo. Ale kolemjdoucí mysleli, že ti dva podivní muži jsou žebráci a vagabundi, i házeli jim do klobouků mince. A když se ti dva vznesli do vzduchu jako ptáci, padali lidé tvářemi do prachu, spínali ruce a modlili se, neboť mysleli, že jsou to andělé. A prosili je za odpouštění, že pod „zlým politickým nátlakem“ zavrhl Boha a dali se na nevěrectví a atheismus. A jak se Muž s křídly a Kominíček procházeli po městě, tak se také šířilo modlení všeho lidu metropole, šeptem i nahlas.

Ale mnozí se už modlit zapomněli.

Lavina modlení však brzy neušla všudypřítomné tajné policii a tak najednou čtyři ŠEDÍ muži obklopili Muže s křídly a Kominíčka, pevně je čapli, zkroutili jim dovedně ruce dozadu a nacpali je do auta i s křídly.

Když je vyvedli na nádvoří velké ŠEDÉ věznice, podařilo se Muži s křídly dovedným trikem odpoutat jejich pozornost a frnk! A už byli oba ve vzduchu.

ŠEDÁ

Hlasy modlení
narůstají,
šeptání je stále
silnější

ŠEDÁ

Tajní fízlové se je pokoušeli chytit za nohy, ale oni kolem sebe kopali a tak jim unikli. Tajní po nich chtěli nejdříve střílet, ale ten nejvyšší hodnost, ale nejmenší figurou z nich, to zakázal.

Honem to utíkal hlásit svému nadřízenému. Nadřízený telefonoval svému nadřízenému, ten zase dalšímu nadřízenému, až se to dostalo k náčelníkovi největší věznice, potom ke generálovi policie, od něj k ministru vnitra, od něj k předsedovi vlády, od předsedy vlády k prvnímu tajemníkovi všemocné strany a od něj k prvnímu tajemníkovi nejvšemocnější strany, Největší Velmoci Největšího Bratra. A ten rozhodl do telefonu, aby dotyčné zatím ani nevěznili, ani zatím nemučili, ale vyzvali je, aby přistáli, udělali jim dokonce oslavu a využili jejich schopností pro politickou a mírovou propagaci ve světě. A tak se i stalo. Tlampače začaly vyhrávat staré astronautické šlágry pohotových a průměrných autorů, jako:

Gagarine, Gagarine!

Nebo: Ó Valentíno, ó Valentíno!

Potom následovalo hlášení rozhlasu, které vyzývalo oba „hrdinné a nanejvýš statečné syny vlasti a lidu“, aby se vrátili na rodnou půdu, kde budou plamenně přivítáni čelnými představiteli i vším lidem.

Na velkou pláň, kde se obvykle konají vojenské přehlídky, se začaly sjíždět ČERNÉ vládní vozy a k vládnímu podiu byl natahován dlouhý RUDÝ koberec.

Jak koberec zřízenci roztahovali, tak narůstala RUDÁ dlouhá plocha. Děti v BÍLÝCH košíkách a RUDÝCH šátcích přibíhaly v houfech s kyticemi, pochopitelně RUDÝMI.

Vojenská kapela a kapela ministerstva vnitra vyhrávaly, až uši brněly. Ale dobře, pořádně, v tradici muzikantské země.

Když ti dva viděli tolik slávy a tolik lidí, nechtěli je nechat čekat a také už byli znaveni nekonečným putováním a toužili po sprše. Tak přistáli a když si dali sprchu, kráčeli po koberci k tribuně vlády a nesli svá křídla. Na tribuně tleskali vládní mužové a po koberci jim běžel někdo v ústretu. Běžel s otevřenou náručí, byl v uniformě letectvého generála s lampasy a hopsal na rytmus gopaku,¹⁾ který hrály dvě dechové hudby. Když přiběhl blíže, vlastně přitančil, nebyl to nikdo jiný než Korouhvička. Za ním krácel zdrženlivě ŠEDĚ oblečený Byros, s bříškem, krátce střiženými vlasy a brejlemi. On byl šedá eminence, profesionální politik a intrikář schopný čehokoliv.

IV. Okřídlené hnutí, nová láska a úplně jiné zklamání

Okřídlené hnutí se rychle šířilo po celé zemi. Přibývalo lidí, kteří se učili lítat vlastní silou. Jenže, jak už to bývá, někomu to šlo, někomu

Astronautické
šlágry
z tlampačů

ČERNÁ
RUDÁ

Dvě dechové
kapely

1) Ukrajinský národní (dupavý) tanec.

ne. A z toho pošla závist i vychytralost. Kominíček vycvičil hodně nových instruktorů. Vznikl Svaz pro létání vlastní silou a Muž s křídly se stal jeho předsedou. Ale korouhvičkové chytali vítr dál. A stejně tak dále chytračili. Také za hranicemi se šířilo létání vlastní silou. Korouhvičkové se také organizovali s vytrvalostí virů a spirochet. Ale na veřejnosti vystupovali jako příznivci letu vlastní silou. Právili, že oni pro tělesné vady či vady jiné létati nemohou, ale zato jsou nejschopnějšími politiky a organizátory, že oni jsou ti praví, kteří musí rozhodovat, kdo, kdy a kam smí letět. Na veřejných shromážděních sice objímali Kominíčka a Muže s křídly, strkali jim kytice a cloumali jim rukama, ale zatím ve skrytu kuli pikle, jak se zbavit Muže s křídly a jak ho odstranit z vedení Svazu létajících vlastní silou. Po poradě s poradci velmoci Největší Bratr se rozhodli, že Muže s křídly odstraní. Zatím ne fysicky, tedy na vraždu se ještě nepomýšlelo, ani na nový proces. Když byl Kominíček na velkých zahraničních závodech, odkud vždy přivázel první cenu, svolali korouhvičkové narychlo sjezd okřídlených. Ale v podstatě tam manifestačně nahnali se standartami a s křídly vlastní lidi a velké křiklouny, kteří už předem skandovali. Ale kdyby měli vzlétnout, velmi by se ošívali. Podstatná část byli tedy korouhvičkové a menšinu tvořili opravdoví okřídlení.

A tak byl aklamací zvolen nový předseda Svazu, soudruh Korouhvička, a tajemníkem se stal Byros. Kominíčka udělali Zasloužilým Mistrem Sportu a Republiky. Muž s křídly znechuceně odešel, jako i řada dalších. Korouhvička pak za něj četl falešný dopis, který sestavil Byros. Říkalo se tam, že kvůli chorobě odchází Muž s křídly z funkce.

Ovšem poradci Největšího Bratra považovali za nejvyšší nutné, aby Korouhvička jako nový předseda před masami a televizí letěl.

„Ale jak?“ – lekl se Korouhvička.

Poradci však s Byrosem vymysleli trik.

Za velké státní peníze byl politickými vězni vystavěn velký stadion s kopulí vyloženou ČERNÝM sametem. Tam bylo instalováno složité zařízení, které proti ČERNÉ ploše, na neviditelných ČERNÝCH lankách mělo vznášet Korouhvičku. Obsluhující personál byli vybraní příslušníci ministerstva vnitra.

Když došlo k té velké státní slávě, opět hrály hudby ministerstva vnitra i armády.

Korouhvičku zavěsili na lanka a vznášeli ho nad davy, on mával perutěmi a dojem byl víc než dokonalý. Dav tleskal a chtěl opakovat. Jenže neustálé opakování a kroužení Korouhvičkovi zamotalo hlavu, že musel v zákulisí dávit. Ale dav ho chtěl znovu a tak ho nechal Byros vytáhnout znovu nad davy a bledý Korouhvička se nutil do úsměvu, mával křídly a dával lidem na hlavy. Ale oni ve svatém nadšení tleskali svému předákovi.

ČERNÁ

Nový kult byl jakžtakž založen a další dokonaly fotografie, film, televize, tisk a Korouhvičkův portrét na známkách.

Když se Kominíček vrátil ze světa, nemohl Muže s křídly nalézt. Šel za Korouhvičkou a ten mu řekl, že museli Muže s křídly poslat na léčení k Černému moři, neboť jeho astma bylo už katastrofální.

Kominíček ve své naivitě neprohlédl tu lež a netušil, že Muž s křídly žije někde v ústraní u jistého Tuleň, telepata a futurologa.

Tuleň měl krásnou dceru, obdařenou ještě podivnějšími vlohami. Aniž to někdo tušil, uměla létat bez křídel, pouhou levitací.

To všechno Kominíček netušil, když šel sám na procházku do zahrad Starého města. Najednou, za toho vlahého večera, spatřil Dívku v Modrém, která se bez křídel, jen tak volně vznášela nad zdí zahrady svého otce. Když Kominíčka spatřila, hned zmizela velkou rychlostí v oblaku. A jako poprvé, tak i nyní zamiloval se Kominíček na první pohled, vzlétl k ní na křídlech a tak se seznámili jako dvě vážky.

Byla z toho ještě větší láska než s Dívkou v Bílém a na líbánky odletěli do Vesmíru. Tehdy to bylo ještě možné za vlády Korouhvičkovy. Kdo mohl tušit, že jednou přijdou ještě horší časy.

Dívka v Modrém naučila Kominíčka létat bez křídel. Ale zatímco letěli do neznáma...

...Byros a Korouhvička kuli pikle, jak přivést Kominíčka k trvalé závislosti na nich a k absolutní poslušnosti.

...Kominíček nic netušil a letěl plný lásky s Dívkou v Modrém k prastrýci Vesmíru a prateť Prasíle.

Kdo však telepaticky sledoval pikle Korouhvičky a Byrose, byl Tuleň, otec Dívky v Modrém. Četl jejich myšlenky na dálku a sděloval je rovnou Muži s křídly a také do magnetofonu.

Muž s křídly byl moudrý muž. Věděl, že hlavou zdi neprorazí, stáhl se, aby se o něm nepřátelé nedověděli, a bádá na dalším vynálezu, který ho už léta poutal. Měl to být kámen mudrců, vynález na pohled nevinný, ale velmi účinný proti lidské hlouposti. Měl se podávat v podobě chutných bonbonů. Ovšem, jako každý velký vynález, měl také velký zápor. Muž s křídly to věděl a obával se, že až budou všichni moudří, že bude svět příliš nudný. O tom by mohli Tuleň a Muž s křídly zazpívat písničku.

...Kominíček s Dívkou v Modrém zatím doletěli až na práh velkého poznání, kde byly obrovské oči prastrýce Vesmíra a prateť Prasíly. Ale z obavy, že by ztratili své, byť stále ještě omezené lidství, na které už byli zvyklí, a potom možná by ztratili i svou normální lidskou lásku, rozhodli se vrátit se na zem. A tehdy mu Dívka v Modrém řekla, právě před těma velkýma očima, že když ji někdy zradí, odejde

Dívka
v Modrém
MODRÁ

Tuleň a Muž
s křídly:
Písnička
o lidské
hlouposti
i moudrosti

sem a už se mu nikdy nevrátí. A s tím se vrátili na zem. Koupali se v řece, hledali houby, jedli maliny, napili se mléka jako mandle a dostali k němu doma pečený chléb s medem. Nakonec šli spát na seník, kde jim paní hajná ustlala.

Koncert cvrčků

Hvězdy jim svítily a cvrčkové cvrkali.

Dívka v Modrém
a Kominíček:

Píseň o domově

A tehdy tiše zazpívali píseň o domově.

Až kohout třikrát zakokrhál.

Když se Kominíček vrátil z líbánek, zase nenalezl svého dobrého starého přítele. Ale Muž s křídly o něm věděl, ale nechtěl, aby Dívka v Modrém o něm Kominíčkově řekla. Chtěl, aby se Kominíček sám bez něj projevil a ukázal.

Je třeba také říci, že Kominíček při vší té slávě a lásce na starého přítele zapomněl. To už tak bývá, hlavně u mladých.

A navíc byl hned znovu poslán na velké závody do jedné jižní země. Letěli letadlem s Byrosem a Korouhvičkou.

Dívka v Modrém mu při loučení znovu připomněla svou podmínku o věrnosti. Ale jak by mohl Kominíček na něco takového pomyslet?!

V. Kominíčkův pád

Kominíček vyhrál všechny disciplíny na mezinárodních závodech v létání vlastní silou. Závody se konaly na jihu v přímořském kraji. Když Kominíček stanul na stupni vítězů, odložil křídla a ještě jednou se vznesl nahoru.

To letěl levitací.

Ale Byros s Korouhvičkou, po patřičné poradě s poradcem Největší Velmoci Největší Bratr, hledali cestu, jak Kominíčka zkorumpovat. Muže s křídly už měli z krku, ale Kominíčka potřebovali. Někdo musel umět létat.

Byros pravil:

„Kam čert nemůže, nastrčí babu.“

Jistě stará banální pravda, ale jak účinná.

Korouhvička, který měl středoškolské vzdělání (býval učitelem), podotkl:

„Cherchez la femme!“

A z radosti nad svým nápadem si spolu zazpívali a zakřepčili písničku na toto téma.

Byros
a Korouhvička:

Písnička:

Hledejte ženu!

Začali hledat ženu nebo dívku, která by dokázala Kominíčka svést. Byros si najal taxi, jezdil a hledal. Pro větší přehled a také aby ušetřil na spoře přidělovaných devizách, přesedlal nakonec na kolo. Až našel. Byla to Dívka v Růžovém, která výborně jezdila na koni. Tak ji totiž Byros našel, když omylem vjel s kolem na dostihovou dráhu. Dívka v Růžovém bydlela ve vile u svých rodičů, otec byl význačný potentát své země a už od závodů byla Dívka v Růžovém zamilována do Kominíčka, absolutního vítěze.

Byrosovi nedalo moc práce, aby byli pozváni na večerní párty k rodičům Dívky v Růžovém. Na zahradě stály stoly s jídlem a ovocem, zeleninou, soudky s vínem a každý si mohl a měl vzít a nalít, nač a kolik měl chuť.

K tomu hrála hudba a zpívali zpěváci.

Kominíček tančil s Dívkou v Růžovém. Cítil ten silný magnetismus a sám měl pocit, že se ocitá v úplně jiné dimenzi. Dokonce se mu Dívka v Růžovém rozostřovala před očima v Dívku v Modrém.

(Učinit z toho baletní scénu s barevnými proměnami.)

Potom následovala jitra, odpoledne a večery.

Dívka v Růžovém byla pořád s Kominíčkem. Nepovolovala, aby se ani na chvíli nedostal z jejího magického vlivu.

Jezdili na koních, plavali, učil ji létat. Až nakonec se to stalo za velké bouře v horách. Bylo to v jeskyni, kde hořel oheň, tam došlo k úplnému spojení, když Dívka v Růžovém svlékla deštěm mokré šaty.

Ráno, když se Kominíček probudil z veškerého poblouznění, vzpomněl si na Dívku v Modrém. Vzpomněl si na to, co mu řekla před odletem, a pociťoval velký pocit viny.

Vysprchoval se, vypil čaj, vzal křídla a vyšel na mořský břeh. Chtěl letět. Ale už nevlétnul. Utekl před Dívkou v Růžovém. Musel letět letadlem s Byrosem a Korouhvičkou, kteří se ho snažili opít whiskou. Když Kominíček přišel domů, nenalezl Dívku v Modrém. Byl prázdný, žádný dopis, nic. Jen mu namalovala na stůl RŮŽOVOU růži.

Korouhvička s Byrosem připravili velkou státní slávu pro absolutního vítěze mezinárodních závodů. Všude bylo plno plakátů.

Zlatým hřebem programu měl být let Kominíčka levitací. Dav to moc chtěl.

Kominíček se pokusil utéci ze stadionu, někam se ztratit, kde by ho nikdo nenašel. Ale ať šel, kam šel, všude se objevil velký stín, zahradil mu cestu. Ale vždy viděl jen stín a slyšel kroky. Skutečného majitele stínu nespatriil. Až nakonec byl velkým chlapiskem chycen pod krk a musel se vrátit do stadionu, kde už nedočkavě pískal a tleskal dav.

Dívka
v růžovém

Hudba a zpěv

MODRÁ až
RŮŽOVÁ

PASTELOVÉ
barvy

Pískání
a tleskání davu

V kopuli ho pověsili na černá lanka a byl vláčen nad davem. Musel předstírat opravdový let. Korouhvička si mnul ruce a pociťoval velké zadostiučinění. Ve vládních lóžích seděli generálové, soudružky dámy a soudruzi páni ministři. Jen tři tam byli revolučně oblečení: Vietnamec, Kubánec a Jihoameričan, zřejmě nějaký Tupamaros.²⁾ Velké sbory souborů ministerstva vnitra a armády, ženské i mužské hlasy zpívaly, až to byl kýč. Ale motivy byly vzaty Johannu Straussovi.

Chorál
smíšeného
sboru:

lítám, lítáš, lítá,
lítáme, lítáte,
lítají etc.
ČERNÁ

Potom se dav začal dožadovat letu levitací. Křičel jako za starých časů své Panem et circenses! Skrytí muži domanipulovali Kominíčka na můstek, někdo ČERNĚ oblečený s kápí jako kat mu sejmul křídla.

A znovu vyvěsili Kominíčka nad dav a kroužili s ním. Předstíral levitaci. (Je to úplně jiný způsob letu než s křídly.)

Kantáta
o společnosti
zbavené
všech pout

Sbor zpíval kantátu o společnosti zbavené všech pout, neřádů a zlořádů.

Když Kominíček dopředstíral let levitací, stalo se něco, co nikdo nečekal. Kominíček se octl za oponou a když ho odpoutali od protivných neviditelných lan, vyšel znovu na můstek. Byl smrtelně bledý. Prohlásil, že předvede ještě jedno číslo – své vrcholné a poslední. Pohlédl dolů na betonovou dlažbu. Dav zmlknul. Bylo úplné ticho. Říkává se: „Bylo takové ticho, že špendlík bylo slyšet padat.“

Korouhvička mrknul rozčileně na Byrose a ten odběhnul.

ORANŽOVÁ

Kominíček se připravil ke skoku a nevšiml si, že už Byros poslal hasiče s oranžovou plachtou.

Když nabíhali na betonovou plochu, Kominíček skočil. Avšak místo jisté smrti dopadl do ORANŽOVÉ plachty. Zatemnilo se mu před očima.

(Subjektivní pohled.)

Ozval se křik a pískot nespokojeného a zklamaného davu. Hasiči ho vynesli ven a vyhodili na smetiště. Když se probudil, spatřil nad sebou MODŘE oblečeného Muže s křídly, který mu něco říkal. Ale bylo to jako z velké dálky přes vodu. Muž s křídly pravil: „Jak říkala maminka, všechna sláva, polní tráva.“

Ale Kominíčkovi se znovu zatemnilo před očima a když se probral, Muže s křídly už nebylo.

Pokusil se vstát. Žádné stíny už mu nestály v cestě. Už ho nepotřebovali. Neměl už pro ně žádnou cenu. Dobíjet ho také nepotřebovali.

Později bylo vídat Kominíčka na střeších domů, když vymetal komíny. Lidé si ho už také nevšíмали. Také pro ně ztratil cenu, když už

2) Levicové teroristické hnutí v Uruguaji.

nemohl slavně lítat. Takový je život, jeho běh, vzestup a pád, dav a lidi i sláva, ba i přátelství.

VI. Naděje a revoluce ducha

V zemi pevně vládli korouhvičkové a jim nadřízení přidělenci patřičné Největší Velmoci. Korouhvičkové určovali a povolovali kdo, kdy a kam poletí a smí letět.

(Tyto úřední postupy chci řešit operou a baletem.)

Kdo letěl přes hranice bez patřičného povolení, byl sestřelen. Někdy si pohraničníci spletli člověka s čápem, ale to na věci nic neměnilo. Kominíček žil jako kdysi u své matky Kuličky a vymetal ČERNÉ saze z komínů.

Až jednou v neděli, když maminka šla dát astry na tatínkův hrob, zastesklo se Kominíčkovu po létání. Přišlo na něj velké pokušení, aby to zase zkusil. Kominíček sáhnul za skříň a vytáhl svá křídla, zabalená v zaprášeném balícím papíře. Oprášil je na pavlači starého HNĚDOŠEDÉHO dělnického baráku a šel.

HNĚDOŠEDÁ

Jel tramvaj za město. Nikdo si ho ani nevšimnul. Lidé měli jiné starosti. Potom šel dlouho do vysokého kopce. Skoro nikdo tam nebyl, jen toulavý BÍLÝ pes s HNĚDÝMI fleky tam běhal a přidal se k němu, a děti pouštěly papírové draky.

Vítr dul silně, třásl listím, honil mraky a malí chlapičci pouštěli po něm papírové draky a hvězdy RŮZNÝCH barev na nebe. PESTŘE malované tváře papírových příšer se šklebily podivně a mrskaly sebou ve větru.

Kominíček si připravil křídla a zamával jimi nesměle. Potom zamával ještě prudčeji a trochu se nadnesl. Potom se rozběhnul a letěl. Letěl stále výš. Míjel pomalované šklebící se tváře dětmi namalovaných draků s dlouhými papírovými ocasy. Byl to krásný pocit vidět zase zemi z ptačí perspektivy.

Letěl nad ZELENÝMI loukami.

ZELENÁ

Potom letěl nad ZELENÝMI lesy jehličnatých stromů. Potom letěl nad PESTŘE zbarvenými listnatými lesy. A jak tak letěl, uslyšel kytary a zpěv mladých lidí. A potom spatřil moc lidí na jedné hromadě. Vypadalo to jako velký koncert v přírodě, bylo tu mnoho stanů, mladí lidé, mladíci i dívky seděli na zemi a naslouchali zpěvu vystupujících. Najednou se několik mladíků a dívek zvedlo a vznesli se na křídlech k němu. Když ho poznali, pozvali ho mezi sebe. Když se octnul mezi nimi, připadal si v úplně jiném světě. Díval se jim do očí a do tváří.

Někteří byli barevně a PESTŘE oblečení, jiní spíš jednobarevně a velmi prostě. Někteří měli dlouhé vlasy a vousy, jiní byli krátce

ostříhání. Bylo to různé. Bylo vidět, že nebylo mezi nimi zloby. Ale koho by tu nikdy netušil, že potká, byl Muž s křídly, který právě vystoupil na podium jako clown ještě s druhým partnerem a byli uvítáni velmi silným potleskem. Muž s křídly a ten druhý, což byl mladík, vyprávěli vtipy a vedli řeči jako na „forbíně“ a zpívali spolu. Muž s křídly pravil, že on už byl hippie před čtyřiceti lety. A na světě už všechno bylo mnohokrát. Marx, Engels, Lenin a Trockij také byli vousatí a vlasatí (až na Lenina), jako hippies. Stalin už bradku neměl, a to snad už byla ta chyba, že vzal všechno tak prudce, tvrdě a zkrátka.

Stále více lidí v celé zemi se na něco připravovalo. Korouhvičkové sice měli moc, tanky a policii a s ní související nezbytné fízly, ale okřídlení měli čerstvé hlavy, holé ruce a čisté svědomí.

Jednou ráno to začalo.

Ve vzduchu se začali objevovat PESTŘE oblečení okřídlení. Letěli beze zbraní a zpívali. Ze země je doprovázelo burácení kytar, trumpet a jiných nástrojů. Těžko by si kdo mohl představit lepší či velkolepější musical. Chvilkami to vypadalo jako roje BAREVNÝCH motýlů, kteří letí na sjezd.

(Totály snad řešit loutkovým nebo kresleným filmem.)

Letěli nad celou zemí a všude se k nim národ přidával. Letěli k hlavnímu městu. A tehdy se stalo, co nikdo nečekal, armáda se k nim přidala, takže nepadl jediný výstřel. Byla to revoluce ducha, revoluce bez krve a smrti.

Korouhvičkové museli ustoupit od moci.

Korouhvička byl zbaven vedení státu. Byros se na oko hned přidal ke křídlatým, ale hned běžel na ambasádu Největšího Spojence Největšího Bratra, aby se tu dobře ukryl. A tu čekal na další instrukce.

Muž s křídly se stal prezidentem. Vyletěl na obláček (kompozice jaké známe z církevních obrazů, Pánbůh sedí na obláčku), sundal si botu a třel si kuří oka, která ho tlačila.

On i Kominíček se stali symbolem národa. Kominíčka zvolili prvním tajemníkem Svazu okřídlených.

Všechn světový tisk o tom psal a přinášel snímky Muže s křídly a Kominíčka, kteří se těšili lásce celého národa.

Korouhvičkové zalezli do svých vládních vil, tedy ti nejvyšší, o které se svými schopnostmi nezasloužili, a tetelili se o ty vily a kuli pikle. Tajně se scházeli. Ale okřídlení byli opravdoví demokrati a nechali je velkoryse žít. (To se brzy nevyplatilo.)

Jinak bylo po celé zemi hodně koncertů, lidé se scházeli, mluvilo se veřejně. Každý mohl otevřeně říct, co si myslel, každý mohl zpívat co chtěl. Lítat se mohlo všude, do kterékoliv země. Pasy do celého světa se dávaly na počkání. Prostě totální svoboda národa jako v pohádce.

Poradci Největšího Spojence a Největší Velmoci a Největšího Bratra, podobní oblečením jako vejce vejci, byli posíláni letecky domů. Už jich nebylo třeba. Byli to poradci pro tajnou policii a kontrarozvědku.

A tehdy, v období největší radosti, se objevila na nebi Dívka v Modrém a letěla k zemi. Zpívala.

Kominíček ji hned uslyšel a letěl k ní. Pak najednou odhodil křídla a oba se k sobě vznášeli. Asi už mu odpustila. Kdo miluje, musí umět i odpouštět.

Zpěv Dívky
v Modrém

Téma písně

VII. Velmi krátké vítězství

Jak už jsme viděli, nadšení v zemi bylo veliké. Bylo to vidět všude na ulicích měst. Lidé už nechodili zamračení a sehnuti jako dřív, ale jaksi svižně, dokonce se smáli a pískali si. A když jeden zapískal, ozval se druhý, třetí, čtvrtý, pak někdo se přidal zpěvem, jiný poskočil, další vyskočil a byl z toho zpěv a tancování na ulici.

Šel Muž s křídly s Kominíčkem a s Dívkou v Modrém, octli se najednou v tom mumraji a přidali se. Bylo s podivem, jak byl Muž s křídly ještě dovedný, jak nožkou do vzduchu mrskal a točil se jako čamrda.

Balet a zpěv
na ulici

A když šli nakoupit do obchodního domu, tam už se nakupovalo a obsluhovalo jen zpěvem a tancem.

Takový to byl svět po tak dlouhé podivně nudné abstinenci tohoto druhu.

Balet a zpěv
v obchodním
domě

...zato fízlové byli na tom zle. Neměli co dělat, nudili se a obávali se, že nebudou potřební. Obávali se, že budou propuštěni. Také o tom zpívali, že žalu ve stylu patetické opery nebo operety. Přitom čistili své zbraně a mazali je olejem, aby nezrezavěly. Nebo hulili cigaretu za cigaretou. Zpívali své starosti na téma, co když budou propuštěni, když už nebude zapotřebí takového hejna fízlů, tak budou zase muset k lopatě či ponku. Ale tu přišel mezi ně Byros a nalil jim zase radosti do žil. Přišel jim proslovit přednášku o zákonu moci. Když oni zpívali, tak jim svou přednášku předvedl také ve zpěvu a zatančil. Byl to vlastně jakýsi druh břišního tance, čím svou politickou uvědomělost vyjadřoval. Navíc k tomu měl sytý baryton, zcela sametový. Tak to se dělo v zákulisí.

V televizi a v rozhlase se mohlo svobodně mluvit a vystupovat. Na obrazovce se krátce objevovali slavní sportovci, sociologové, filosofové, prostí lidé, umělci. Všichni podporovali novou vládu.

Kominíček a Muž s křídly byli zvaní mezi lid. Cestovali po republice za doprovodu Dívky v Modrém, která byla ještě krásnější než dřív.

Hned se objevili u rolníků na vesnici, hned v továrně nebo u studentů. Tuleň, otec Dívky v Modrém, někdy jezdil také s nimi, ale nemluvil. Nemotorně se valil ten vynikající telepat a mlčel.

Čím větší bylo nadšení lidí, o to byl Tuleň smutnější. Když se ho Muž s křídly ptal, co je mu, zda mu neuletěly včely, usmál se Tuleň hořce a řekl, že jim nechce kazit radost, která nepotrvá dlouho. Ale lidé netušili, co se všechno může stát.

Vládu řídil za Muže s křídly nový člověk. Klidný, starší muž s brejličkami, ani velký, ani malý, ani hlučný, ani úplně tichý, měl příjemný hlas. Zjev nenápadný, ale sympatický. Muž pečlivý, držící slovo, schopný a energický organizátor, až fanatik práce, právník vzděláním.

Vždy ČERNĚ oblečený, v BÍLÉ košili, vždy s kravatou a s knoflíčky do manžet. Přesně chodil do úřadu, bez spěchu se dal do činnosti a vše mu šlo velmi rychle a přesně. Byla to nová šedá eminence řídící stát. Vědělo se o něm, že byl za vlády Korouhvičkovy několik let vězněn i mučen. Mnoho zlého vytrpěl, ale sám o tom nikdy nemluvil. Byl prý trýzněn v ledové kasematě, aby ho zlomili a přinutili k prohlášením, která nebyla pravdivá. Nakonec musel pozřít vlastní lejno, jako největší trest pro něj od vězňů. Ale neodvolal. Jmenoval se Muž v Černém.

(Černá má schopnost pohlcovat všechny barvy spektra.)

Těšil se velké přízni Muže s křídly a neměl rád falešného Byrose, který se opět snažil proniknout do státního vedení. Muž v Černém rád zpíval v intimní společnosti několika přátel lidové písně. Jeho první žena mu odešla, když byl ve vězení. Nyní byl sám. S chutí pracoval na dalším rozvoji země.

Lidé zase dostali chuť k práci. Sami čistili ulice a města. Stavěli pořádné silnice bez děr a jam. Staré díry na silnicích zalévali asfaltem. Bílili domy, sázeli květiny všech barev.

Květiny
VŠECH barev

Hymnus

na Radost:

Použit

zbeatovaného

Beethovena

„Ode an
die Freude“

Balalajky

Když tento hymnický chorál spojený s dobrými činy a také s láskou vrcholil, přijel vládní vlak z Největší Velmoci Největší Bratr. Představitelé Největších Bratrů byli vskutku statných postav, až imposantních. Když se všichni shromáždili v sále starého paláce a postavili se do státnického kruhu, stáli proti sobě provinilí malí bratři a kárající Největší Bratři; první tajemník Největších Bratrů srahl své husté rostlé brvy a zatleskal. Zadrnkali balalajkáři, které si s sebou pro ten pád vzal, struny zakvílely dojemně a ryčně.

První tajemník zadupal a pak se dal do tance gopaku. Nejdříve vyražel zlobivé křiky a v tanci vymršťoval pravou nohou, až k zubům svých protivníků! Byli to hlavně Muž s křídly, Kominíček, Tuleň a Muž v Černém.

Tuleně napadal, aby ho znecitil, „že se s haličským Židem bavit nebude!“ A tancem Tuleně symbolicky vykopával ze sálu ve stylu tradic baletu „Labutí jezero“.

Tak se musel Tuleň vzdálit, aby byl pokoj. Ostatně, malý bratr se nikdy nemá protivit Největšímu Bratru. Potom teprve se postavil Největší a Nejmocnější Bratr před suitu svých ometálovaných generálů, aby zapěl svou výstrahu v tradici velkých operních výkonů hodných „Borise Godunova“. Tématem tohoto operního projevu byla strohá nařízení a podmínky proti volnosti a svobodě projevu, upřímnosti, která je jen subjektivní dojem, ale ne objektivně poznaná pravda, a tak dále.

Ale po tomto varovném projevu vyšli všichni na velký balkon, pod kterým už čekaly zvědavé davy, zástupy malého a zneklidněného národa. Státníci vyšli před televizní kamery, aby tu před lidem všichni svorně zapěli Smetanovu arii „Věrné naše milování!“

To byla podmínka a nutnost, které se museli Muž s křídly, Kominíček a Muž v Černém podrobit. Jinak se hrozilo tvrdými opatřeními. Potom dostali květiny a Největší Tajemník vzal Kominíčka a Muže s křídly za ruce a cloumal jimi nahoru a dolů, až kvítí padalo.

Potom lidé, jak už to je v tradici této malé země, kde je nejlepší pivo na světě, povídali u půllitrů ŽLUTÉHO moku s bohatou BÍLOU pěnou, že si nyní Největší Bratři nedovolí zakročit před celým světem. Ale řeč se mluví a pivo se pije.

Arie Největšího
Tajemníka
Největšího
Bratra

Arie Smetanova
z opery
„Prodaná
nevěsta“ –
Věrné naše
milování

VIII. Okupace

Za temné noci beze hvězd, když hodiny na starém orloji začaly odbíjet půlnoc a loutkoví apoštolové se začali objevovat v okýnku nad ciferníkem zobrazujícím dvanáct měsíců roku a čtyři roční doby, ozval se podivný hukot a stále sílil.

A jak tak loutkoví apoštolové v orloji maširovali a objevovali se jeden za druhým, ukázal se také Jidáš, který zradil Krista, Smrťák i Petr, který třikrát zapřel, a Kohout, který třikrát kokrhá.

A tehdy už přistávala s velkým hukotem bachratá letadla, jedno za druhým. Byly to spíše obrovské stíny a blikající ČERVENÁ světla bludiček.

Ale lidé právě tvrdě usnuli a spali a jen někteří měli neklidné sny. V severních horách na přechodech překračovaly s velkým hřmotem obrovské stíny tankových příšer hranice.

Jen matně svítily a rojily se líně, co matné bludičky v lesích, za stále rostoucího podivného hukotu.

(Okupaci chci pojmut co hrůzný balet. Hudbou budou reálné zvuky chřestících tankových housenic, hřmot letadel, později střelba

Orloj odbíjí
půlnoc

Hukot letadel
a tanků

Hukot letadel

Hřmot tanků

z pistolí, samopalů, lehkých kulometů a nakonec kanonů. A jako koruna všeho přijdou velké ruské sborové zpěvy.)

Když vycházející KRVAVÉ slunce a velký hukot probudil lidi, staré i mladé, tiskly se tvářičky a nosy dětí na sklo okenních tabulí. Stařec s bílým vlasem se opíral o veřeje a všude v oknech a dveřích se objevovaly rozespalé a vyděšené tváře a hleděly do hlavní tankových kanonů, které jim mířily přímo mezi oči, do hlavní kulometů a do tvrdých tváří spojeneckých vojsk Největšího Bratra i dalších satelitů. Ale hlavní město této malé země obsazovali vojáci Největších Bratrů sami. To byl teprve začátek jedné části moderní Apokalypsy.

Bachratá letadla přistávala jedno za druhým. Ze strany obsazovaných nepadl jediný výstřel odporu. Jen výkřiky hněvu, strachu se občas ozvaly.

Ale spíše lidé mlčeli, jako zařezaní

Z velkých bachorů HNĚDOZELENÝCH letadel lezla na letištní plochu pancéřová auta a jejich hlavně hned mířily.

A tehdy zazněly krásné ruské sborové zpěvy a na ně se děly další pohyby tohoto absurdního divadla a baletu.

Okupační vojáci si mysleli, že obsazují fašistické Německo a podle toho se tvářili. A lidé malé země nemohli věřit svým očím. Rozhlas z transistorů, tlapačů a přijímačů v bytech vysílal do uší lidí výzvy ke klidu a pasivnímu odporu. Nedopustit krveprolití, okupant na to jen čeká, nevšímat si cizích vojsk, jako by nebyla, ani vody jim nepodat, žádnou informaci...

Žízňiví vojáci pili proto vodu z řeky. Rozhlas vyzval dále občany, aby sejmuli všechna označení ulic, visitky u bytů, aby zamalovali ukazatele cest.

A tak najednou začaly mizet visitky, cedule ulic a náměstí, jakoby je neviditelní sundávali a RŮZNÉ BARVY začaly pokrývat ukazatele cest: ČERVENĚ, BÍLE, ČERNĚ.

Mladí lidé psali BÍLOU barvou na ŠEDÉ zdi vtipné výzvy k okupantům i o nich. Duch Švejkův nevyzimel.

Vojska v tancích, v pancéřových autech začala tápat, jezdit sem tam jako zmatení brouci.

(Nadhled.)

Televize vysílala dál.

Ale vysílal také cizí rozhlas a lidé s podivným přízvukem vyzývali občany, aby pomáhali bratrským armádám v potlačení hrůzné kontrarevoluce.

Tanky obklíčily vládní budovy. Namířily do oken starých paláců své těžké kanóny. Okna budov byla zavřena, dveře zamčeny. Byros vystoupil z pancéřového auta a vedl cizí vojáky i muže v civilu, všechny po zuby ozbrojené. Měl plány kanalizace města. I vyzvedli železné

Výkřiky

Ruské sborové
mužské zpěvy

Sem použít
hudbu

S. Prokofjeva:
„Pěť a vlk“

mříže a poklopy kanálů a vstoupili do smradlavého podzemí města. Svítily byly rozžaty, světla začala blikat. Občas proběhla se zapištěním krysa. Tak vnikli sklepením do uzavřené a střežené vládní budovy.

Pištění krys

V zasedací síni zasedalo vedení státu. Kominíček a Muž s křídly telefonicky dávali příkazy. Byl tu Muž v Černém a psal prohlášení k lidu země, aby zachoval klid, nedal se strhnout k neuváženým akcím etc. Byros opustil cizí vojáky a tajné policisty své i cizí země a běžel sám chodbou, aby sebral roli Jidáše. Za běhu si otřpal kal kanálů z bot. Až vběhl do zasedací síně, zařadil se k ostatním a hrál dobře roli vyděšeného, volal jaká to hrůza a nespravedlnost. Chytil se za srdce. Dobře hrál roli Jidáše.

Vojáci zatím dole odzbrojili strážce, které se stejně nebránily a nechaly se lehce zavřít do sklepa. (Holubičí národ.)

Když Byros uslyšel kroky, začal po ruském způsobu objímat Kominíčka a Muže s křídly a těšit je. Jakmile žoldnéři vtrhli do sálu, hrál Byros velmi překvapeného. Osobní strážce Kominíčkův se postavil vešelcům do cesty, ale oni ho klidně střelili do srdce a šli dál.

Všichni vedoucí mužové byli zatčeni. Kominíček stačil vytočit číslo a spojit se se svou ženou. Dívka v Modrém čekala doma a byla vyplašena. Nevěděla, co je s ním. Kominíček jí stačil říct tři slova a telefonní šňůra byla vytržena ze zdi.

Velké náměstí bylo plné lidí, hlavně mladých. Tanky se pomalu pohybovaly proti nim, směřovaly k budově ústředního rozhlasu, jehož pracovníci stále vysílali.

Velký zástup šedých i pestrých oděvů se zastavil a nehýbal se.

Utichly hluky, hudba i sborové zpěvy.

Ticho...

Tanky a samopalníci se museli zastavit proti nehybnému zástupu s holýma rukama. Branní a bezbranní.

A když to mladí a nejmladší nevydrželi, začali do ticha volat: „Jděte domů, my vás tu nechceme!“ A někteří odvážní chlapci vylezli na tanky, aby mluvili s vojáky. Tehdy nějaký samopalník nebo důstojník vystřelil do vzduchu pro výstrahu. Někdo z davu hodil kámen a sklo důstojnického auta bylo rozbito. Tehdy začali i další vojáci střílet a lidé začali stavět barikády z popelnic, aut, dlažebních kostek. Důstojníci měli rozkaz obsadit rozhlas. Proto dali příkaz ke střelbě.

Nejdříve se střílelo do vzduchu, ale když zástup neustupoval a dál volal a stavěl barikády, začali vojáci střílet níž.

Kulky se začaly zavrtávat do zdí domů.

Ale ani tehdy dav neustoupil.

Vojáci začali střílet do oken. Rozbitá okna, padající sklo poranilo lidi na chodnicích. Zatoulaná střela zabila otce rodiny v bytě. Auta hořela, benzin z prostřelených kanistrů a nádrží hořel. Dav se bránil tím jediným, co mu zbylo: lidským hlasem a voláním.

Volání davu

Tehdy začaly houkat i kanóny tanků. Mladí s holýma rukama šli proti tankům a nesli národní vlajky. A tehdy padli první mrtví, byli další ranění. Chlapci i děvčata v minisukních.

Po ŠEDÉ dlažbě tekla RUDÁ krev.

Kominíček, Muž s křídly, Muž v Černém, Tuleň byli vedeni spoutáni od pancéřových aut na letištní ploše k letadlu, které je mělo dopravit neznámo kam. Byros byl s nimi, ale nebyl spoután jako ostatní na rukou.

Televizní budova byla obsazena. Ale pracovníci se stačili přemístit díky pomoci dobrých lidí a vysílali dál ze skrytu sklepa. (Dala by se z toho udělat tragická groteska, jak pancéřová auta hledala vysílající a nenalézala.)

Rozhlas byl nakonec za stále sílící střelby obsazen. Ve vestibulu leželi mrtví a ranění lidé. Jeden voják, samopalník (Nurejev), donesl v náručí raněnou dívku. Byla střelena do břicha. Ale jeho velitel ho hned zahnal dál do chodeb, kde se střílelo na lidi, kteří ani jednou nevystřelili, jen hlásili ověřené zprávy.

Lidé u přijímačů po celé zemi slyšeli stále sílící střelbu, běh vojenských bot, poslední výzvy hlasatelů a hlasatelek, kteří se loučili, dojatě i se strachem a ve spěchu. Střelba narůstala, až vše přehlušila.

Střelba vrcholí

Ticho...

Pak i střelba utichla a nad městem se šelo.

Tanky střežily všechny křižovatky, mosty, kasárna, vládní budovy, úřední budovy. Pancéřová auta hlídkovala, rachotila po dlažbě, ničila asfalt a jejich reflektory svítily lidem pátravě do oken. Když někde zaštekal pes, bylo po něm vystřeleno svítícími střelami. Když se někdo odvážil jet autem, na kole, či pěšky v noci, bylo po něm stříleno. I sanitní vozy, BÍLÉ a s ČERVENÝMI kříži byly ostřelovány. Nad městem bylo stanné právo, které nikdo nevyhlásil. Tanec svítících střel.

Střelba...

A voják, který nesl raněnou dívku, dostal tři vařené brambory k večeři, jídlo za celý den, sedl si stranou na břeh řeky a mlčel. Cítil se oklamán. Vytáhl z kapsy nové a falešné bankovky německých marek a hodil je do vody. A jiný voják si toho všimnul a běžel to hned hlásit nadřízenému.

Kroky stráží,
odbíjení hodin,
zvonkohra

V hlavním městě velmoci Největšího Spojence a Bratra byl klid. Hodiny odbíjely, stráž se střídala podle ritu s patřičným dupáním před palácem na velkém náměstí. Potom následovala zvonkohra na věži staré basiliky.

V paláci Největší Tajemník sraštil husté brvy a ukázal ke stolu, kde ležely listiny a starobylé psací nářadí s kalamáři.

Zazpíval, aby podepsali.

Před ním stáli Kominíček, Muž s křídly, Muž v Černém a Byros. Tuleň, co původem haličský Žid, byl internován ve svém pokoji a nesměl k ostatním.

Dotyční měli podepsat, že souhlasí a žádají o tu bratrskou pomoc, která jim byla v podobě letadel a tanků poskytnuta. Ale oni se ani nehnuli, ani nepodepsali. Jediný Byros po chvíli zaváhání se sebral, vzal pero a podepsal. Ale ti druzí se zase nehýbali. Tehdy Největší Tajemník zatleskal.

Byli odvedeni, spoutání na rukou i nohou. Leželi na břiše a od nohou vedla smyčka pod krk a ta škrtila, když se pohnuli.

Byros dostal dobrou večeři a pití, co hrdlo ráčilo.

Do šeré velké místnosti se vhrnuli mordýři, kteří byli zakaleni všemi dosud prováděnými politickými procesy, likvidacemi a praktikami. To o nich Největší Tajemník zazpíval, a tak mordýře představil.

Zpěv Největšího
Tajemníka

Největší mordýř s býkovicem v jedné a naganem v druhé ruce se zastavil nad hlavami spoutaných. Potom najednou odložil své zbraně co žezla, podřízený mu podal tahací harmoniku a mordýř začal zpívat překrásným hlasem lyrickou píseň a sám se doprovázel.

Když skončil, spoutaní byli celí zdřevěnělí a těžko dýchali.

Opět se objevil Největší Tajemník a zapěl svou pohrůzku o deportaci veškeré inteligence, tolik neposlušné a rebelné. A zase chtěl, aby podepsali a zavázali se ke všemu, co se po nich bude chtít. Ale oni zůstali raději spoutáni.

Tehdy Nejvyšší znovu zatleskal a pravil, že jim dává poslední možnost, aby si to rozmysleli...

Potom jim byla sňata pouta, byli odvedeni do menšího sálu, kde sám debužiroval Byros. Tam byla připravena bohatá tabule, oplývající opravdovými hody: pečené kuřátko, krůta, jehně, víno, červené i bílé, ovoce, kaviár, zelenina, uzený losos, slanečci a okurky. Vodka a koňak. Ale nikdo se jídla ani nedotknul. Nikdo nevěděl, co je otráveno a co ne. Všichni se stranili Byrose.

Ráno šli obsazeným městem samopalníci a za zvuků balalajek pročesávali ulice.

Balalajky

Tančili kazačok a vždy, když vyskočili nebo dopadli do podřepu, vystřelili v rytmu hudby dávku ze samopalu.

(Musí to být dobře a dovedně nacvičeno na danou hudbu.)

Jednou střelili do oken,

jindy do nebe,

nebo do košaté lípy,

do ulice,

do zdi, jednou padl pták,

jindy pes,

někdy člověk. Podivný balet!

Jen ptáci na nebi si létali jako vždy, zřejmě pro ně lidské vztahy neplatily.

Střelba
z kulometů

Mezi samopalníky tančil také voják, který nesl v rozhlasu raněnou dívku. Ale on nestřílel. Nevystřelil ani jednou. Jen tančil, nejlépe ze všech.

Jeho velitel to zpozoroval, ohlásil vyššímu veliteli. Dali si na něj pozor a viděli, že nestřílí, že neplní svoji internacionální a také vlasteneckou povinnost, navíc pozoruje ptáky, volně létající na nebi. Velitel nechal vojáka eskortovat.

V blízkosti byl velký park a v něm velký palouk roubený staletými stromy. Rosa se třpytila na trávě a ptáci zpívali, když sem vojáka, který jen tančil a nestřílel, přivedli.

Byl postaven doprostřed, kus opodál se postavil jeho velitel, vytáhl pistoli a jaképak fraky, střelil ho.

Voják byl zasažen do ruky. Zvedl ji jako postřelený pták křídlo a začal tančit svůj poslední tanec, Života a Smrti.

Další rána ho zasáhla do prsou. Padl, ale zvedl se a zase tančil dál. Byl zasažen do nohy, vlekl ji za sebou jako raněný pes, ale pohyboval se na hudbu dál. Jeho uniforma se začala barvit krví. Tančil dál a další střely se ozývaly. Už nevěděl, kam byl zasažen. Ani to už necítil. Jen nějaká obrovská síla ho držela na nohou, ale to nebyla už jeho síla. A on tu sílu poslouchal. Už byla celá jeho postava ČERVENĚ RUDÁ, jako barvy revolučních praporů. Byl střelen, ale žil dál. Už byl mrtvý a ještě tančil, než dopadl do trávy a zůstal ležet.

Ptáci začali vyplašeně pokřikovat.

Tělo mrtvého bylo vloženo do dřevěné truhly. Truhla byla donesena jinými vojáky k ostatním truhlám, které stály v dlouhatánské řadě.

K truhlám byl napochodován útvar.

Nad vyrovnanými truhlami byla vystřelena čestná salva a velitel zazpíval o věčné památce hrdinů, kteří položili své životy a padli v boji s kontrarevolucí za nejlidštější myšlenky v historii lidstva.

Pak se dali rakve do pohybu a bubínky bubnovaly.

Palouk byla zase prázdný. Slunce už svítilo naplno korunami stromů. Vojenský soubor okupační armády pořádal v parku koncert. Zpíval lyrickou píseň jako k promenádě. Ale nikdo z místních lidí tu nekorzoval, ani nenaslouchal, i když sólista s vysokým tenorkem a velký mužský sbor tak krásně zpíval.

Jen bachratí generálové, podobní svým tankům a letadlům, se procházeli parkem plným zpěvu se svými matronami, které měly rty RUDĚ namalované do tvarů srdíček, a smýkali vypasenými pupky v rytmu hudby. Řády a medaile chřestily na generálských prsou a pupcích. A tam, kde nestačila pro řády hrud', dávaly se na pupek. A tenorek zpíval o lásce.

Opodál stál sám vysoký generál, sukovitý a statný jako stará jedle. Jeho tvář byla vrásčitá, jeho hrud' nebyla pokryta řády, jen skromnými stužkami. Hlavou mu šly všelijaké myšlenky a byl neskonale smutný.

Ptačí zpěv

Ozvala se
melodie
jeho rodné
země

Poplašený
pokřik ptáků

Bubnování

Lyrická píseň,
tenorek a sbor
i orchestr

Lidé této malé země šli do práce a když míjeli tanky, sledovala je ústí kulometů strážných. (Také balet.) Vojáci mířili dobře. Byli neustále ve střehu, protože měli tolik padlých. Jenže nevěděli, že ze strany této malé země nepadl jediný výstřel.

IX. Normalizace, likvidace a „Štěstí malého národa“

Velká ČERNÁ auta upalovala od letiště.

První vezlo Muže s křídly, Kominíčka, Muže v Černém a Tuleně.

V dalším autě seděl samotný Byros. To vše se dělo ve velkém tempu, na Chačaturjanův „Šavlový tanec“.

Cizí vojska zmizela z ulic a stahovala se do polí a lesů, aby je nebylo vidět, ale aby byla tu.

Z bachratého HNĚDOZELENÉHO letadla vystupovali civilové, podobní si jako vejce vejci, byli úplně stejně oblečeni, včetně kravaty a stuhy na klobouku. Už to nebyli ti pořezové z dob někdejších procesů: v širokých nohavicích a obrovských kloboucích. Naopak byli oblečeni jako američtí obchodníci v dobře strážené konfekci. Navíc, všichni se tvářili stejně.

Na velkém prostranství před vládní budovou čekaly zástupy všeho lidu. Když sem přijela ČERNÁ auta, ozval se šum a potom radostné volání.

První vystoupil Kominíček a přitiskl k sobě Dívku v Modrém, která k němu přiběhla. A vystupovali také ostatní. Oči Dívky v Modrém a Kominíčka se na sebe dívaly jako velké tůně a rozuměly si a nemusely nic říkat.

Odněkud zazněla zvláštní a silná hudba.

Najednou nebyly ani události, ani davy, jen ty dvojce jinak barevné oči, co se měly rády. A v nich byl celý vesmír.

Byla tu i dojatá matka Kulička, stála s Mužem s křídly a něco si povídali.

Ale už tu byli reportéři, dali mikrofony Kominíčkově a Muži s křídly pod nos, aby něco řekli.

A zástupy zmlkly a čekaly.

Jenže Kominíček nebyl schopen slova. Přemáhal najednou pláč.

A tak promluvil Muž s křídly:

„Jsme velice unaveni, několik nocí jsme nespali, ale věřte nám, dokud budeme moci mluvit, budeme říkat pravdu.“

Ale už také nemohl dál, ale přece jen ještě dodal:

„Však víte, jak jsme se tam dostali.“

Chačaturjan:

„Šavlový tanec“

Zvláštní hudba
(sfér)

Na televizní obrazovce prohlásil Muž v Černém:

„Kdyby Muž s křídly a Kominíček museli jít, půjdu i já!“

Tuleň navštívil Kominíčka a Muže s křídly a řekl jim, aby mu zařídili zavčas pas, že chce ze země, dřív než bude pozdě. Řekl:

„Někomu je souzeno, aby zůstal. Ale pro mě už tu místa není.“

Kroky

Když BÍLÁ sanitka z „psychiatrické léčebny“ přijela k Tuleňovu domu, vyběhla chlapiska v BÍLÝCH pláštích a spěchala do domu pro Tuleně. Místo svěrací kazajky měli železná pouta a pohotově revolvery.

Ale Tuleně už nenašli. Když otevřeli dveře, dům byl prázdný. Zlobili se.

Tuleň v tu chvíli přejel v malém autíčku, s kufríkem a psíkem hranice své země. U nejbližšího Espresso zastavil a psík vyskočil za ním. Tuleň objednal pro sebe dvojité koňak a pro pejska vodu a párek. Potom povídal a meditoval se svým chlupatým kamarádem, který všemu rozuměl (bylo mu to vidět na očích), jen neuměl promluvit člověčí řečí.

Barva OHNĚ

Na hlavním náměstí drželi studenti ve stanech hladovku proti okupaci země. Měli knihy a četli. Potom se najednou jeden z nich zapálil a začal hořet žhavým plamenem a běžel jako hořící lidský protest po velkém náměstí.

Než ho dobří lidé stačili uhasit, shořel.

Tiché kroky zástupů, odbíjení hodin na všech věžích

Studentské masy se začaly shromažďovat.

Šly tiše a spořádaně za rakví a přidávali se k nim občané. Všichni byli v ČERNÉM.

Jen tiché kroky bylo slyšet, praskot hořících loučí a svíček a odbíjení hodin ze všech věží stověžatého města.

Tehdy Největší Tajemník Největších Bratří zavolal telefonem Kominíčka a řekl mu: „Budou-li se podobné manifestace opakovat, tanky znovu obsadí město.“

Hukot tanků

Ale hořel další student a třetí a čtvrtý a tanky zase vjely do hlavního města.

Už bylo velmi málo těch, kteří se odvážili proti tankům manifestovat. Byli zahnáni a umlčeni v policejních vozech.

A Největší Tajemník znovu zvedl telefon a řekl Kominíčkovi:

„Bude-li se to ještě jednou opakovat, zavřeme všechny vysoké školy a dosadíme deset tisíc našich studentů. Za 25 let budete mít inteligenci novou a poslušnou.“

Byros začal organizovat strach.
Svolal umělecké svazy, nechal je seřadit ve velkém sále starého paláce a přistoupil, aby je dirigoval v politickém zpěvu.
Ale ani jeden nevydal hlasu.

Byros změnil taktiku.

Do velkého kamenolomu svezly autobusy hudebníky s nástroji. Hudebníci v černém vcházeli s nástroji pod pažďí do kamenolomu, jako na koncert.

Byros se postavil na největší kámen, zvedl ruce a zazněl velký symfonický orchestr.

Symfonický
orchestr

Jenže hudebníci místo nástrojů vzali lopaty, krumpáče, vrtačky a kladiva a začali lámat kámen. Ale někteří dostali strach, odložili kladiva a lopaty, podívali se na své nešťastné ruce, na housle a violoncella a šli raději ke stolu, kde už čekali ochotní úředníci, aby podali pero k podpisu do neohebných prstů od kamene a kladiv.

Na stole ležely BÍLÉ listy papíru a ty hudebníci postupně podpisovali. Než každý podepsal, snažil se procvičit zkřehlé prsty.

A Byros dále měnil taktiku, vedenou stejně do detailu poradci Největšími Bratry, muži znalými své věci a navíc zkušenými tisíci praktikami. Byros pořádal pro poddajnější umělce, novináře a profesory velkou recepci ve sloupové síni starého paláce.

ČERNĚ oblečení mužové s motýlky se plížili na baletní hudbu do sloupové síně a jeden před druhým se schovávali za sloupy a sochy. Občas na sebe narazili zadky a velice se vylekali. Podobných situací bylo hodně. Tu vešel do sloupové síně Byros. Byl také ČERNĚ oblečen a svižně si vykračoval. Když ho přítomní uviděli a on si je prohlížel, tehdy neradi sice, ale přece jen ze strachu mu začali tleskat. Byros krácel mezi nimi jako mocnář a patřičnými gesty je vybízel, aby ještě více tleskali a nechal je svými pomocníky seřadit do tleskajícího zástupu.

Baletní hudba
strachu

Tehdy se rozsvítily reflektory a kamery začaly natáčet ten velký potlesk.

Potlesk

Byros na ně cenil zuby a ukazoval, jak by se měli také usmívat a tleskat ještě bouřlivěji. A oni po něm opakovali a šklebili se v podivném úsměvu.

Tak je spatřil lid na televizních obrazovkách a ne jeden vlastenec rozbil obrazovku botou. Potom se zchladil půllitrem piva.

Události se vyvíjely vůbec překotně, takže na televizních obrazovkách bylo vidět neustále nová překvapení. Objevil se hlasatel a oznámil, že Muž s křídly odstoupil ze své funkce pro nemoc.

Na jeho místo nastoupil Byros.

Byros se objevil na obrazovce a kynul k masám. Potom prohlásil: „A budeme konsolidovat, budeme postupovat principiálně. Kdo není s námi, je proti nám!“

Potom hlasatel oznámil, že Kominíček byl na vlastní žádost a pro své chyby zbaven funkce ve vedení státu. Na jeho místo nastoupil Muž v Černém. Objevil se na obrazovce ve svých zlatých brejličkách, tvářil se velmi principiálně a prohlásil:

„Budeme normalizovat a zase nastolíme pořádek a řád!“

Kominíček znovu vymetal komíny na střechách města a Dívka v Modrém mu pomáhala. Ale nedalo jim to, aby si nepřeletěli ze střechy na střechu. Lidé je pozorovali a sbíhali se. Ti dva znovu vyletěli do vzduchu a přistáli na střeše, kde bylo nejvíce komínů a kde kdy si tenhle příběh začínal. Korouhvičkové tu právě pilně chytali vítr. Když kýchnul Byros ve vládní budově, zavanul vítr a korouhvičkové se ho chytili. Ale kýchnul Muž v Černém a kýchnul silněji, i natáhli korouhvičkové tenhle vítr. A tak se to zápolení opakovalo. Zřejmě šlo také mezi Byrosem a Mužem v Černém o mocenský boj, jako ostatně vždy. Ale nakonec, přece jen Byros kýchnul daleko nejsilněji a toho větru se pak korouhvičkové mínili držet a odběhli spěšně na „Šavlový tanec“ ze střechy.

Chačaturjan:
„Šavlový tanec“

Muž s křídly to pozoroval ze své mansardy, kde zase žil. Stále tu byly na stěnách obrazy letců vlastní silou i zaprášená křídla. Pokračoval zase na svém vynálezu proti lidské hlouposti. Vařil v křivulích elixír SMARAGDOVÉ barvy, když tu uslyšel zpěv. I vyhlédl světlíkem a spatřil, že ti dva zpívající jsou Kominíček a Dívka v Modrém, kteří si při práci zpívali a vymetali komíny štětkami.

Muž s křídly vylezl také na střechu a přidal se svým hlasem k nim. Lidé dole na ulicích je poznali, začali se sbíhat a zpívali s nimi.

Písnička
Kominíčka,
Dívky v Modrém
a Muže s křídly

To neušlo všudypřítomné policii. A tak skupiny ŠEDÝCH mužů obsadily dům a střechy a snažili se ty tři zatknout. Ale oni vždy přeletěli o kus dále a zpívali a davy s nimi. Tehdy vytáhli tajní policisté zbraně a do ulic vyjela obrněná auta i tanky. Tehdy píseň zmlkla. Kominíček, Dívka v Modrém a Muž s křídly byli zatčeni a dole v ulicích řada mladých lidí, které četníci odnášeli škubající se za ruce a nohy do policejních vozů. A jiné přiváděli k pořádku ranami pendrekem. Mladí se pokusili házet po policii kamení, ale tento odpor netrval dlouho.

Policie zabavila křídla i křivule v mansardě Muže s křídly. Ten se na to díval a snažil se zachovat klid. On, Kominíček i Dívka v Modrém měli pouta na rukou.

Byros chystal seznamy lidí pro nové procesy. Sestavoval vždy vhodnější jména, některá škrtal a jiná připisoval. Bavilo ho to, protože si přitom pobrukoval známou odrhovačku.

Podezřelí lidé byli sledováni dvojníky, kteří dělali stejné pohyby jako oni. A tak se konal ve městě balet strachu, kdy tančilo podobným způsobem hodně dvojic, trojic i čtveřic.

Hudba k baletu
strachu

Odposlouchané hovory na magnetofonových páscích byly tříděny složitým aparátem v policejní budově a změř hlasů připomínala Babylonskou věž.

Na dalších koktejlech už Byros lehce dirigoval smíšené sbory mužů i žen, které pěly pod jeho taktovkou:
„Čí chleba jíš, toho píseň zpívej!“

Sborová píseň:
Čí chleba jíš,
toho píseň
zpívej!

A ti, kteří se nepodrobili, ani nepodepsali, ani patřičná prohlášení neudělali, museli opustit svá místa, práci a jít neznámo kam. A tak profesor ještě dnes přednášel za katedrou a zítra už šlapal bláto s dělníky u vrtné věže. Redaktor, který řídil časopis nebo noviny, jezdil jako taxikář. Jiní čtvrtili maso, nebo pracovali na stavbě domů a silnic. Bylo jich mnoho.

Byros si nechal předvést jednotlivě Muže s křídly, Dívku v Modrém a Kominíčka co vězně a nabízel jim, že budou propuštěni z vězení, dána jim možnost vymetat komíny někde v malém městě, když udělají veřejně prohlášení, že se ve všem mýlili a svou chybu přiznávají. Proces s nimi bude zrušen. Ale všichni tři odmítli, nezávisle na sobě. I řekl Byros: „Třeste se!“

V tisku se objevily zprávy o zatčení dalších intelektuálů podle zákona na ochranu republiky.

Mladí lidé sbírali láhve, psali svědectví, co se děje v různých řečech a posílali je v zapečetěných lahvích po řekách do světa. Láhve pluly a houpaly se na vlnách a rackové pokřikovali.

Světový tisk protestoval a děly se protestní akce na obranu Kominíčka a dalších.

Titulek: PO NĚJAKÉ DOBĚ...

Největší Tajemník Největších Bratří přijížděl na lov do malé země. Ale před hony si zavolal k sobě Muže v Černém, počastoval ho vodkou, sňal ze zdi starého paláce starou šavli a symbolicky mu ji podal se slovy:

„Vymýtili jsme pravou úchylku, vymyť nyní i levou. Máš plné moci! Dolů s Byrosem! Mouřenín může jít!“

I dal Muž v Černém vyhazov Byrosovi a jeho lidem na velkém zasedání, kde byli kritizováni ze zásadních chyb. Tehdy Byros snad poprvé

Byros: árie
Směj se
mouřeníně!

v životě zaslzel, jak mu sebe sama přišlo líto, a zazpíval svou poslední arii: „Směj se mouřeníně, už tě netřeba! Už můžeš jít! Směj se, ó směj!“

Byros zpíval na známou Leoncavallovu melodii.

Kominíček, Muž s křídly i Dívka v Modrém byli propuštěni z vězení, ale museli podepsat, že se nepokusí více létat, ani s křídly, ani bez nich. Museli se zavázat, že nebudou podněcovat k odporu.

A mohli vymetat komíny v zapadlém městečku mezi lesy. Ale při práci jim to zase nedalo, aby si nezaspívali, neboť co už jim zbývalo? A lidé pracující na polích slyšeli ty písničky a také všichni profesori, politikové, umělci odstranění ze svých míst a pracující v lesích, na vrtech či na stavbách. A protože neměli co ztratit, zpívali si také.

A jel tehdy Největší Tajemník na hon tou malou zemí a uslyšel tu píseň. Jel v kočáře taženém dvěma páry běloušů. I řekl svým adjutantům:

„Slyšíte? Jak šťastný to lid této země, které jsme pomohli? Jak šťastná země, když si lid při práci zpívá!“

A ta melodie se mu tak zalíbila, že si ji sám začal pobrukovat. A byl na to hrdý, že se o štěstí malé země nemalou mírou sám zasloužil.

V luzích i hájích se chystal slavný hon. Sjížděli se sami velicí páni a potentáti. A už přijížděl také dlouho očekávaný Největší Tajemník Největších Bratrů. Přijížděl v kočáře taženém bělouši a těšil se na lov, protože lovil rád. Byli tu diplomati a velvyslanci ze Západu i z Východu. Lesní rohy začaly troubit a myslivci vytrubovali jako za časů císaře pána.

Prostý lid však byl držen v uctivé vzdálenosti. Když po velkém troubení všichni nastoupili k slavnostnímu honu, postavil se Největší Tajemník ve svém kočáře a zazpíval nad hlavami běloušů, myslivců, diplomatů i státních potentátů závěrečnou arii na téma:

My jsme ti praví kormidelníci,
nedáme ti pravici ni levici,
aby si těžila v tlačenicí,
my vždycky správně kormidlujem,
vždy správně až sem, až sem...

Potom zvedl sklenici šampaňského vysoko nad hlavu na tom bývalém hrabství a zvolal hlasem velikým: „Za mír a přátelství mezi všemi národy!“

A všichni potentáti a diplomati, ať praví či leví, zvedli své číše z táců služebnictva a zapěli s ním. Byly to slavné sbory.

A potom začal hon a střílelo se po všem, co utíkalo, letělo či běželo v luhu a háji. Doplatilo na to hodně zajíců, bažantů i srnců.

Sborový zpěv

A Kominíček, Dívka v Modrém a Muž s křídly, černí od sazí, pozorovali ten slavný hon ze střechy domu, kde právě pracovali, a viděli to také lidé, kteří vrtali zem, brodili se blátem nebo káceli stromy. A ani se moc nedivili.

Epilog

TITULEK: A ŠEL ČAS, TEN VELKÝ RANHOJIČ, NĚKDY ŠEL POMALU, NĚKDY ŠEL RYCHLE...

A JEDNOU, PO DLOUHÉ DOBĚ, SE VŠE ZASE ZMĚNILO DOMA I VE SVĚTĚ. A BYL POŘÁDÁN VELKÝ MEZINÁRODNÍ SLET LÉTAJÍCÍCH VLASTNÍ SILOU PRÁVĚ V TÉ MALÉ ZEMI, KDE VZEŠEL TEN SMĚR...

Na nebi už létaly rakety místo letadel, ale létání vlastní silou bylo oblíbeno stále více. I slétali se všichni letci vlastní silou. Přilétali občané této malé země, přilétali ti, co před lety odešli, vlastně utekli do ciziny a nyní se vítali se svými příbuznými. Létalo jich tolik, že se tomu i ptáci divili a začali se sem také slétat. Někdo přiletěl soukromým letadlem, někdo helikoptérou. Také přijížděli auty. A tak všichni létající vlastní silou z různých končin světa se slétali a šťebetali v nejrůznějších řečech a měli tváře černé, bílé i žluté. Přilétali oslatit toho, který to hnutí založil: Muže s křídly, jehož velká socha s roztaženými křídly stála na kopci. Byla to skulptura velmi hypermoderní, takže si pod tím tvarem bylo možno představit jeřáb, stejně jako pojem člověka s křídly. Holubi na sochu sedali a také vrabci, až byla socha celá bílá. Také přijížděly vládní vozy a vystupovali důležití lidé. Ale vcelku se sem každý dopravoval podle svého, jak chtěl. Nikdo nenařizoval kdo, kdy a kam má letět. Ty doby byly ty tam. Všichni ale ještě na někoho čekali.

Na polní cestě pod svahek se objevilo obstarožní na tu dobu již autíčko a vystoupili z něj stařeček a stařenka. On byl v ČERNÉM, ona v MODRÉM. Všichni si na ně ukazovali. Byl to Kominíček a Dívka v Modrém. Cupitali k zástupům. Už byli hodně staří, stali se z nich pěkní stařečkové.

Ale už tu byli pořadatelé a oficiálové, aby je podle jistého ceremonielu uvedli na patřičná místa. Měli položit věnce u pomníku Muže s křídly. Dětičkám už byla dlouhá chvíle a poletovaly ve vzduchu s vrabci a pokřikovaly stejně jako ptáčata. Když staříček a stařenka položili věnce a utřeli si vlhké oko, hned spustily dvě dechové hudby okřídlených. Všichni muzikanti měli stejné čepice, takže svým způsobem byli zase uniformováni. Ale už to nebyly hudby armády ani policie.

I podali novodobí vládní činitelé stará křídla Kominíčkově a Dívce v Modrém, aby si také trochu zaskotačili ve vzduchu.

Ale stařenka řekla: „I kdepak! Já si zaletím, jak jsem lítávala.“

I poskočila stařenka a vznesla se půl metru nad zem, ale víc to nešlo a zase klesla k zemi a hupkala jako stará vrabčice. Kominíček vzal křídla, chtěl se ještě dědek vytáhnout, ale také jen křídly zamával, trochu poskočil a trochu se nadnesl, ale jen se odrážel od země.

Potentáti běželi, aby mu dávali záchranu, aby se mu ještě něco nestalo. Jeden přitom zakopnul o druhého, ten narazil na třetího a už se kutáleli jako pytle brambor ze strmého svahu.

Kominíček svěsil křídla a řekl: „Už nejsem, co jsem býval. Tak je to.“

Ale humor neztratil a znovu se pokoušel a hupkoval jako starý holoubek s přistřiženými křídly. A tehdy přiletělo hejno dětí s křídýlky i bez nich, vzaly oba stařečky za ruce a šosy a vynesly je vysoko do vzduchu. A tak zase letěli a viděli zemi z ptačí perspektivy.

Bylo to dojemné a bylo to smutné. Hrála k tomu zobcová flétna.

(29. 11. 1970 19:50 Salisburgo³⁾)

Ediční poznámka

Rukopis editovaného treatmentu byl napsán na stroji, na listy formátu A 4, obsahuje 73 stran.

Edice zachovává původní grafickou podobu, tj. především členění do dvou sloupců a odlišnou grafiku slov, jež označují barvy. Sjednocena byla (v originále rozkolísaná) norma v uvozování přímé řeči – zde jsou všude uvozovky. V rovině pravopisné byly provedeny standardní gramatické korektury; upraveny byly archaické pádové předložky, které by dnes působily rušivě, a to ve prospěch současné varianty; naopak ponechány zůstaly původní tvary slov cizího původu typu *president*, *filosofové* či *clown* a *musical*.

Obrazový doprovod pochází z Jasného pracovního bloku, který je nadepsán „Muž s křídly, 7. 9. 1969, Vogelhub“ (jde o místopisný název usedlosti nedaleko Salzburgu). Dále jsou přetištěny zápisky z „Filmových notesů“ a fotografie. Všechny prameny pocházejí z osobního archivu, který dal Vojtěch Jasný k dispozici editorovi.

J. V.

3) Salzburg.